

Dimnjačarstvo na sunčanoj strani Alpa

U SLOVENIJI SVATKO SLOBODNO BIRA SVOJEG DIMNJAČARA

Slovenija je nedavno učinila veliki korak naprijed prema suvremenoj dimnjačarskoj službi. Naime, početkom godine je tamošnje Ministarstvo za okoliš i prostor objavilo jedinstveni popis dimnjačarskih tvrtki i dimnjačara. Taj je popis napravljen na osnovi izdanih dozvola za dimnjačarske tvrtke i licenci za dimnjačare koje su Ministarstvu dostavile općine i gradovi, a redovito će se dopunjavati i ispravljati. Sada svi korisnici dimnjačarskih usluga u Sloveniji do kraja lipnja mogu slobodno odabrati svojeg dimnjačara, bez obzira na to u kojoj se općini ili gradu nalazili, i to na rok od najmanje godinu dana.

Dimnjačarstvo u Sloveniji više nikada neće biti isto, a istodobno ta važna struka u susjednoj zemlji polako, ali sigurno dobiva svoj značaj u sasvim drugom području nego što je to bilo ranije: u zaštiti okoliša od štetnih emisija. Naime, na osnovi Zakona o dimnjačarskim uslugama (Uradni list RS 68/2016) slovensko Ministarstvo za okoliš i prostor (MOP) je sredinom siječnja objavilo popis dimnjačarskih tvrtki s odgovarajućim dozvolama i dimnjačara s izdanim licencama, koje u Sloveniji dodjeljuju jedinice lokalne samouprave. Na tom je popisu početkom veljače ove godine bilo ukupno 314 takvih tvrtki i obrtnika, no on će se redovito dopunjavati i ispravljati.

Najbitnije je da sada svi korisnici dimnjačarskih usluga u Sloveniji sami slobodno mogu odabrati svojeg dimnjačara, bez obzira na to u kojem se gradu ili općini nalazili. Najmanji rok na koji se odabire nadležni dimnjačar pri tome iznosi godinu dana. Ako korisnici pak to propuste obaviti do 30. lipnja ove godine, smatrat će se da su odabrali onog pružatelja dimnjačarske usluge koji je to na njihovom uređaju za loženje i pripadajućem dimnovodnom sustavu obavljao na dan 31. prosinca 2016. godine u sklopu obvezne državne gospodarske javne usluge na području na kojem je imao odgovarajuću 'koncesiju'. Naravno, uz pretpostavku da se ta tvrtka i njezini dimnjačari

nalaze na spomenutom popisu, tj. da imaju odgovarajuću dozvolu i licence.

Zašto promjene?

Glavni razlog promjene dosadašnje organizacije dimnjačarstva u Sloveniji je to što su nadležna tijela shvatila da su za osiguravanje ljudskog zdravlja, zaštitu okoliša i učinkovitu uporabu energije nužni ispravno ugrađeni, održavani i sigurni uređaji za loženje s pripadajućim dimovodnim sustavima i ventilacijskim otvorima. Za sve to brinu se dimnjačari, tj. 'pružatelji dimnjačarskih usluga' koji obavljaju preglede ložišta i pripadajućih dimovodnih sustava i ventilacijskih otvora nakon njihove ugradnje, odnosno prije početka njihovog puštanja u pogon i koji obavljaju njihove redovite godišnje preglede i čišćenja, a također i mjere emisije dimnih plinova, provode izvanredne preglede na zahtjev odgovarajućeg inspektora ili korisnika, uklanjaju naslage katrana i čađe, izvode antikorozivnu zaštitu ložišta, dimovodnih sustava i ventilacijskih otvora, pružaju savjete o smanjenju potrošnje energije i sprječavanju štetnih emisija.

Dakle, u osnovne zadatke slovenskih dimnjačara danas se ubrajaju:

- čišćenje uređaja za loženje i dimovodnih sustava
- pregledi uređaja za loženje, dimovodnih sustava i ventilacijskih otvora
- mjerenje emisija dimnih plinova.

Čišćenje uređaja za loženje i dimovodnih sustava

Čišćenje uređaja za loženje (kotlova, zagrijača vode, peći, kamina i sl) i s njima povezanih dimovodnih sustava nužno je radi uklanjanja naslaga na dimnoj strani njihovih elemenata. Prema slovenskim propisima, rokovi za čišćenje pojedinih uređaja za loženje su sljedeći:

- za uređaje na plin s atmosferskim plamenikom: prema potrebi (ali uz jedan obvezni godišnji pregled i mjerenje emisija dimnih plinova)
- za uređaje na loživo ulje s toplinskim učinkom do 50 kW: jednom u sezoni grijanja (čemu treba dodati jedan godišnji pregled i mjerenje emisija dimnih plinova)
- za male uređaje na biomasu s iskorišćenošću većom od 80%: dva puta u sezoni grijanja (ali uz jedan obvezni godišnji pregled)
- za uređaje na kruta goriva s toplinskim učinkom do 50 kW: tri puta u sezoni grijanja u primorskim, odnosno

Zakonodavni okvir dimnjačarstva u Sloveniji

Zakonodavni okvir dimnjačarstva u Sloveniji čine:

- Zakon o dimnjačarskim uslugama (Ur. l. RS 68/2016)
- Zakon o zaštiti okoliša (Ur. l. RS 41/2004, 20/2006, 39/2006, 70/2008, 108/2009, 48/2012, 57/2012, 92/2013, 56/2015, 102/2015 i 30/2016)
- Pravilnik o opskrbi malih uređaja za loženje, dimovodnih sustava i ventilacijskih otvora pri obavljanju javne usluge izvođenja mjerenja, pregleda i čišćenja uređaja za loženje, dimovodnih sustava i ventilacijskih otvora (Ur. l. RS 128/2004, 18/2005 i 68/2016)
- Pravilnik o prvim mjerenjima i pogonskom nadzoru emisije tvari u zrak iz nepokretnih izvora onečišćenja i o uvjetima za njihovo izvođenje (Ur. l. RS 105/2008).
- Pravilnik o sadržaju dokumentacije za izdavanje dozvola dimnjačarskim tvrtkama i licenci dimnjačarima (Ur. l. RS 73/2016)
- Uredba o emisijama tvari u zrak iz malih i srednjih uređaja za loženje (Ur. l. RS 24/2013)
- Uredba o načinu, predmetu i uvjetima obavljanja obvezne državne gospodarske javne usluge izvođenja mjerenja, pregleda i čišćenja uređaja za loženje, dimovodnih sustava i ventilacijskih otvora zbog zaštite okoliša i učinkovite uporabe energije, zaštite ljudskog zdravlja i zaštite od požara (Ur. l. RS 129/2004, 57/2006, 105/2007, 102/2008, 94/2013, 106/2015 i 68/2016)
- Zaključak o cjeniku dimnjačarskih usluga (Ur. l. RS 57/2010).

četiri puta u drugim dijelovima Slovenije, ali s razmakom od najmanje dva mjeseca (i uz jedan obvezni godišnji pregled).

Razmišljanja stanovnika Slovenije o dimnjačarstvu, njegovoj ulozi i važnosti

Na zahtjev MOP-a, specijalizirana tvrtka Parsifal u suradnji s Fakultetom za primijenjene društvene studije (FUDŠ) iz Nove Gorice u ožujku i travnju 2015. godine, u sklopu priprema za novi zakonodavni okvir organizacije dimnjačarske službe u Sloveniji, provela je 'Istraživanje javnog mišljenja o zadovoljstvu građana obavljanjem dimnjačarskih usluga'. Rezultati tog istraživanja sažeto se mogu svesti na sljedeće:

- ispitanici u najvećoj mjeri koriste uređaje za loženje na kruta goriva (63,7%), a potom na loživo ulje (23,2%)
- većini ispitanika (97,9%) je poznato da je korištenje dimnjačarskih usluga obvezno
- više od polovice ispitanika (57,4%) smatra da su za siguran rad uređaja za loženje odgovorni i korisnik i dimnjačar
- kod većine od polovice ispitanika (54,3%) dimnjačar svoje usluge pruža jednom godišnje
- kod najvećeg broja ispitanika (64,2%) pri dimnjačarskom pregledu nisu otkriveni nikakvi nedostaci, a 33,9% ispitanika takve je nedostatke nakon pregleda uklonilo, od čega je njih 82,7% smatralo da je takva dimnjačarska ocjena bila korisna
- većini ispitanika (86,0%) ne smeta da dimnjačar ima slobodan pristup u njihov stan ili kuću s ciljem pružanja dimnjačarske usluge
- najveći broj ispitanika smatra da kod odabira dimnjačara najveći utjecaj trebaju imati stručnost i pouzdanost (62,7%) i osjećaj povjerenja (49,2%).

Pri tome se pod pojmom sezone grijanja u najvećem dijelu Slovenije smatra razdoblje od 1. listopada tekuće do 31. svibnja naredne godine, a u primorskim dijelovima od 1. studenoga tekuće do 30. travnja naredne godine.

Pregledi uređaja za loženje, dimnovodnih sustava i ventilacijskih otvora

Nakon izvedenog pregleda uređaja za loženje, dimnovodnog sustava i ventilacijskih otvora dimnjačar korisniku dimnjačarskih usluga izdaje izvješće u kojem se nalazi mišljenje o njihovom stanju. Ako dimnjačar pri tome utvrdi nedostatke, korisniku izdaje i pisano upozorenje i određuje rok u kojemu se oni moraju ukloniti, a nakon isteka toga roka mora provjeriti je li to i napravljeno. Ako pak korisnik ni tada ne ukloni nedostatke, dimnjačar o tome upozorava nadležnu inspekciju.

Mjerenje emisija dimnih plinova

Mjerenja emisija dimnih plinova se, prema slovenskim propisima, provode na ložištima na kapljevito i plinsko gorivo čiji je toplinski učin veći od 4 kW i na ložištima na kruto gorivo čiji je toplinski učin veći od 50 kW. Pri tome se mjere ili izračunavaju udjeli ugljičnog monoksida i dioksida, kisika, sumpornog dioksida, dušičnih oksida, preostalih ugljikovodika i prašine te čađavost.

Mjerenja se provode u redovitim vremenskim razmacima, a najmanje jednom godišnje.

Nadzor nad obavljanjem dimnjačarske službe

Nadzor nad obavljanjem dimnjačarske službe u Sloveniji provode inspekcija zaštite okoliše, inspekcija zaštite od požara, zdravstvena i tržišna inspekcija. Uz to, stručni nadzor nad samim pružateljima dimnjačarskih usluga izvodi i Ministarstvo. ■

Najčešća pitanja i odgovori u vezi s dimnjačarstvom u Sloveniji

Kako odabrati dimnjačarsku tvrtku?

Korisnici mogu odabrati pružatelje dimnjačarskih usluga iz popisa koji je MOP objavio sredinom siječnja ove godine. Popis se nalazi na internetskim stranicama www.mop.gov.si.

Tko može obavljati dimnjačarske usluge nakon što je objavljen popis?

Dimnjačarske usluge mogu pružati tvrtke koje imaju ishođenu dozvolu prema Zakonu o dimnjačarskim uslugama i mogu ih izvoditi samo dimnjačari koji imaju licencu.

Što korisnici dimnjačarskih usluga moraju napraviti?

Nakon što je objavljen popis, korisnik iz njega najkasnije do 30. lipnja 2017. mora odabrati dimnjačarsku tvrtku koja će najmanje u narednih 12 mjeseci obavljati dimnjačarske usluge na njegovom uređaju za loženje.

Kako se obračunavaju dimnjačarske usluge?

Zakon o dimnjačarskim uslugama predviđa samo najviše dopuštene cijene, dok stvarne cijene usluga slobodno dogovaraju dimnjačarska tvrtka i korisnik.

No, Zakonom je najkasnije do 19. svibnja 2017. godine predviđeno donošenje podzakonskih propisa kojima će se odrediti normativi za pojedine poslove. Do tada se ukupna cijena obavljenih dimnjačarskih usluga izračunava kao umnožak cijene za obavljenju uslugu i stvarnog vremena u kojem je to obavljeno, a ako je udaljenost od korisnika do sjedišta dimnjačarske tvrtke veća od 25 km, na to se još dodaju putni troškovi od najviše 0,25 EUR/km za svaki 1 km udaljenosti veće od 25 km. Najviša dopuštena cijena za obavljene dimnjačarske usluge za sada iznosi 25,20 EUR/h bez poreza na dodanu vrijednost.

Na kojim se sve uređajima za loženje obavljaju dimnjačarske usluge?

U skladu s Uredbom o emisijama tvari u zrak iz malih i srednjih uređaja za loženje, dimnjačarske usluge za izvode na:

- uređajima na kruto gorivo s toplinskim učinkom do 1 MW
- uređajima na loživo ulje s toplinskim učinkom do 5 MW
- uređajima na plin s toplinskim učinkom do 10 MW.

Koji su sve pregledi malih uređaja za loženje?

Pregledi malih uređaja za loženje mogu biti prvi, izvanredni i redoviti godišnji.

Prvi pregled se obavlja na novim ili rekonstruiranim uređajima radi provjere jesu li izvedeni u skladu s projektnom dokumentacijom i propisima. Ako je tada sve u redu, dimnjačar izdaje pozitivno izvješće o prvom pregledu. Cilj tog pregleda je spriječiti neispravnu ugradnju novih uređaja i ugradnju uređaja koji prekoračuju granične vrijednosti emisija i osigurati potrebne evidencije o uređajima.

Izvanredni pregled se u pravilu obavlja prema nalogu nadležnog inspektora ili korisnika, pri čemu je postupak jednak kao kod prvog pregleda. No, tada se provjerava je li uređaj prikladan za daljnji pogon i potom se izdaje izvješće o izvanrednom pregledu.

Redoviti godišnji pregled se obavlja periodički radi utvrđivanja mogućih nepravilnosti na postojećim uređajima (smetnje u radu, kvarovi, promjene u dovodu zraka itd). Ako je sve u redu, izdaje se pozitivno izvješće, a ako to nije slučaj, uz negativno izvješće se izdaje i pisano upozorenje s navedenim rokom za uklanjanje nepravilnosti. Cilj tog pregleda je sprječavanje daljnjeg pogona uređaja koji više nisu sigurni i pouzdani zbog dotrajalosti, vremenskih utjecaja, promjena u okruženju itd.

Zašto su potrebna mjerenja emisija dimnih plinova?

Mjerenja emisija dimnih plinova se provode radi provjere prekoračuju li uređaji za loženje propisane granične vrijednosti emisija. Uz to, rezultati mjerenja pokazuju kako se uređaji održavaju, što je osobito važno kod uređaja koji zrak za izgaranje uzimaju iz prostorije u kojoj se nalaze. Dimnjačar je obvezan izdati propisano izvješće o mjerenjima i korisnika upozoriti na njihove rezultate. Uz to, ako emisije prekoračuju granične vrijednosti, dimnjačar korisniku mora izdati pisano upozorenje i zadati rok za uklanjanje nepravilnosti.

Cilj mjerenja je spriječiti ugradnju uređaja za loženje koji prekoračuju granične vrijednosti, osigurati njihovo održavanje i namještanje parametara izgaranja s obzirom na zaštitu okoliša. Time se osigurava učinkovita potrošnja goriva i smanjuju emisije dimnih plinova, što znači da su mjerenja u javnom interesu.

Čemu služi čišćenje dimnjaka?

Mehaničko (i kemijsko) čišćenje služi za uklanjanje naslaga čađe, katrana i drugih tvari s površine elemenata koji dolaze u doticaj s dimnim plinovima ili ostacima izgaranja. Time se ostvaruje pogonska sigurnost uređaja za loženje, zaštita od požara i zaštita okoliša jer se omogućava pogon uređaja u skladu s predviđenim uvjetima i bolja izmjena topline zbog manjih naslaga na izmjenjivačkim površinama (npr. 1 mm naslaga čađe znači za oko 4% veću potrošnju goriva).

Koju sve dokumentaciju izdaje dimnjačar nakon obavljene dimnjačarske usluge?

Nakon izvedenog pregleda dimnjačar izdaje izvješće o pregledu i račun, a ako su utvrđene nepravilnosti, i pisano upozorenje s rokovima za njihovo uklanjanje.

Nakon izvedenog mjerenja emisija dimnih plinova također se izdaje izvješće o prvom ili povremenom mjerenju (na propisanom obrascu) i račun, a ako su rezultati negativni, i pisano upozorenje s rokom za uklanjanje nedostataka.

Nakon što su istekli navedeni rokovi iz tih upozorenja, dimnjačar mora provjeriti jesu li nepravilnosti uklonjene, a ako nisu, o tome mora obavijestiti nadležni inspektorat.

Gdje se mogu ishoditi licence za dimnjačare?

Dokumentacija za ishođenje licence podnosi se bilo kojoj upravnoj jedinici (tj. općini ili gradu).

Prema članku 9, stavku 2. Zakona o dimnjačarskim uslugama, licenca se može izdati osobi koja ima završeno obrazovanje prema propisanom programu za dobivanje odgovarajuće izobrazbe ili kvalifikacije (dimnjačar, dimnjačarski majstor, poslovođa, ekološki tehničar) ili ima najmanje visoku stručnu ili izobrazbu po studijskom programu prvog stupnja iz užeg područja tehnike ili arhitekture, urbanizma i graditeljstva, uz još godinu dana iskustva na terenu u području dimnjačarstva. Uz to, ta osoba ne smije biti pravomoćno osuđena na kaznu zatvora zbog kaznenih djela protiv spola, života, tijela i imovine te nasilništva.

Gdje se mogu ishoditi dozvole za dimnjačarske tvrtke?

Dozvole za obavljanje dimnjačarskih usluga tvrtkama izdaje upravna jedinica (općina ili grad) na čijem je području sjedište tvrtke.

Uvjete koje takva tvrtka mora imati za ishođenje dozvole također propisuje čl. 7, st. 2. Zakona o dimnjačarskim uslugama. Između ostalog, to su jedan ili više zaposlenih dimnjačara, izjava o posjedovanju mjerne i druge opreme za obavljanje dimnjačarskih poslova i računalne opreme za povezivanje s evidencijama koje u vezi s obavljanjem dimnjačarskih usluga vodi nadležno ministarstvo i sklopljena polica osiguranja od odgovornosti.

Kada će dimnjačarske tvrtke imati pristup evidencijama?

Aplikacija za evidenciju malih uređaja za loženje se početkom veljače ove godine još razvijala. Dok ona ne bude u cijelosti dovršena, dimnjačarske tvrtke mogu koristiti vlastite evidencije (prije svega one u elektroničkom obliku), iz kojih će se poslije svi podaci preneti u državnu evidenciju.